

A minőség-ellenőrzés tapasztalatai 2021

Mádi-Szabó Zoltán

Minőségellenőrzési Bizottság elnöke

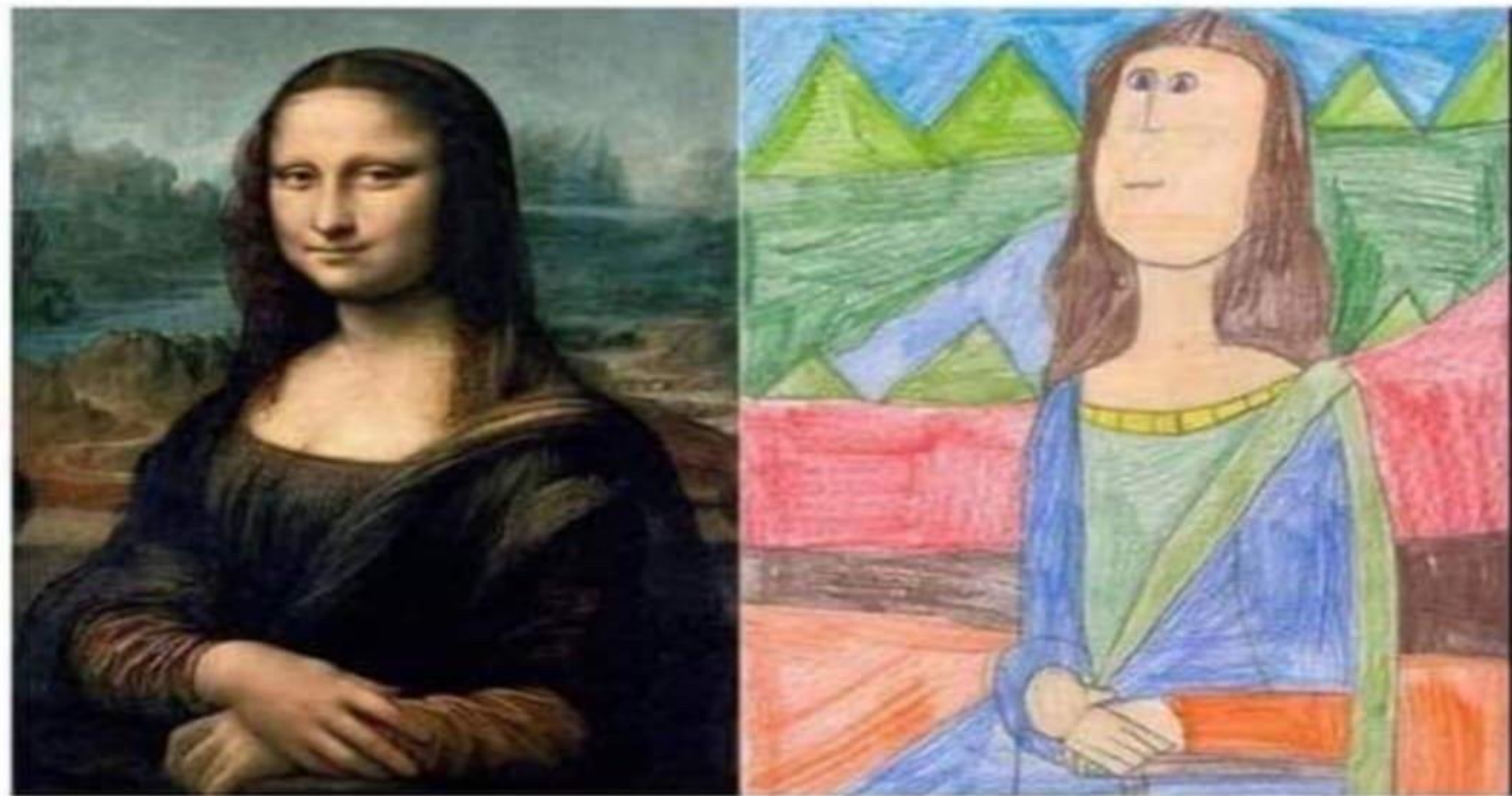
2021. november 9.

A kiválasztás szempontjai

- 6 év – természetes személy esetében
- 6 év – könyvvizsgáló társaság esetében
- Nem felelt meg
- Új piacra lépő
- Nulla munkaórát jelentő
- 100-nál több jelentés ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
- 150 E Ft-nál alacsonyabb átlag díj ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
- 1 jelentés ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
- Megugrott jelentésszám ha az előző eredmény eltérő a megfelelt-től
- Hibás adatszolgáltatást benyújtó
- Szüneteltető státusz nem mentesítő körülmény
- Gép jelöl algoritmus alapján a könyvvizsgálók adatszolgáltatásából 2020.07.01. – 2021.06.30. között kiadott jelentések alapján.

Amikor a kliens azt mondja,...

**...talált valakit, aki
OLCSÓBBAN elvégezte a munkát.**

2020 évi ellenőrzések újdonsága

Minőségellenőrzési Eljárási Szabályzat változása (új pont):

- **(45/A)** „A terv szerinti minőségellenőrzésre kiválasztott kamarai tag könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég a jelen szabályzat tájékoztató levél megküldésétől számított 8 napon belül kezdeményezheti a bizottságnál, hogy **a helyszíni ellenőrzés elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján kerüljön foganatosításra.** Az előző módszerrel lefolytatandó helyszíni ellenőrzés technikai előfeltételeiről a bizottság tájékoztatást ad, mely **feltételeket az ellenőrzöttnek kell vállalnia és biztosítania.** Az elektronikus kép és hang továbbítására alkalmas eszköz útján foganatosított helyszíni vizsgálatra jelen szabályzat (27-(45) pontjában foglalt előírásokat kell megfelelően alkalmazni.”

És ami nem változott...

- **Egy megbízás kerül kiválasztásra**, ha az előző minőségellenőrzés által vizsgált időszak óta eltelt évek vonatkozásában átlagosan nem haladja meg a **20** darabot: e **fölött két megbízást kell választani**.
- Az **ellenőrzött az ellenőrzés során képviseltetheti magát**, illetve igénybe vehet asszisztensi segítséget
- Az ellenőrzést végezheti több minőségellenőr is.
- **Az ellenőrzés eredményéről szóló határozatot a Minőségellenőrzési Bizottság hozza meg.**

Az ellenőrzés menete

- **Időpont és helyszín egyeztetés** a kijelölt minőségellenőrrel szeptember 15 és december 15 között. Az **összeférhetetlenséget azonnal jelezni kell**. A helyszínt az ellenőrzött választja ki.
- Az ellenőrzés megbízó levéllel kezdődik, **a kiválasztott megbízást(okat) 8 nappal az ellenőrzés előtt lehet megismerni**.
- **A nemleges válaszok tárgyilagos** standardokon, és/vagy törvényeken alapuló **indoklása** mindkét fél számára fontos
- A **dokumentumjegyzék** megfelelő használata feljegyezve azt is ami hiányzik, és azt is, ami nem megfelelő.
- **Javaslatok, ajánlások megbeszélése**, cél a hiányosságok megszüntetése.
- A teljes kérdőív és dokumentum jegyzék a helyszínen kitöltésre kerül, megismerhető, de tudni kell, hogy **a Minőség-ellenőrzési Bizottságnak joga van a kérdőíveken módosítani**.
- Fontos az ellenőrzés során a kollégák **könyvvizsgálói szakmához méltó magatartása**, mind az ellenőrzött, mind az ellenőr jogainak tiszteletben tartása.

Ritkán, de előforduló problémák az ellenőrzés során

- **Az ellenőrzés nem várt megghiúsulása** (az ellenőrzött nem jelenik meg, menet közben elmegy, rossz év dokumentációját hozza magával, csőtörésre, patkányinvázióra, váratlan megbetegedésre hivatkozik, stb.)
- **Következmény:** jegyzőkönyv, bizottsági döntés, fegyelmi eljárás kezdeményezése
- **Ami fontos: a minőségellenőrzés kamarai hatósági eljárás** [Kkt. 5. § k)], amelyben – a Kkt.-ban foglaltak figyelembevételével – az Ákr. rendelkezéseit kell alkalmazni.

← LOST

VERY LOST →

Hogyan kaphatok segítséget a minőségellenőrzéshez?

- A tavalyi kötelező oktatásban a „Kisebb gazdálkodók könyvvizsgálatának módszertana” előadás úgy van elkészítve, hogy hivatkozik a minőségellenőrzés kérdőívre, ami segíti a könyvvizsgálat lefolytatása mellett annak ellenőrzését is: <https://mkvk.hu/szolgáltatások/tovabbkepzes/elearning>
- Módszertani kézikönyv és kérdőívek:
<https://mkvk.hu/szervezet/bizottsagok/minosegellenorzes/minellkezikonyv>
- Előadások:
<https://mkvk.hu/szervezet/bizottsagok/minosegellenorzes/eloadasok>
- MER - Könyvvizsgáló Cégek belső Minőségbiztosítási Szabályzata ajánlás:
<https://mkvk.hu/tudastar/mintaszabalyzatok>
- Pénzmosás szabályozás és minta szabályzat:
<https://mkvk.hu/szabalyozas/penzmosas/penzmosassal-kapcsolatos-szabalyzatok>
- Pénzmosás azonosítás és szűrő rendszer:
https://mkvk.hu/szabalyozas/FATF_ellenorzes_20181011

Nem megfelelt eredmény legfőbb okai

Amennyiben az egyedi megbízás vizsgálata kapcsán a minőségellenőr arra a megállapításra jut, hogy a megbízás elfogadása és végrehajtása során a függetlenségre, összeférhetetlenségre, alkalmasságra, etikai szabályokra vonatkozó előírások nem teljesültek, a helyszíni vizsgálatot az ellenőrzési kérdőív kitöltésével le kell folytatni azzal, hogy a minőségellenőrzés eredményéről, az egyes kérdésekre adott válaszok eshetőleges megváltoztatásáról az ellenőrzési dokumentáció, a zárójelentés és az ellenőrzött észrevétele alapján a bizottság dönt. Amennyiben a bizottság a vonatkozó kérdésre adott "NEM" választ megalapozottnak tartja, úgy a minőségellenőrzés eredménye "Nem felelt meg" lehet.

Amennyiben a minőségellenőrzés során megismert dokumentumok nem támasztják alá a könyvvizsgálói jelentést és az abban rögzített könyvvizsgálói véleményt, az értelmezhető válaszok összes darabszámának 35%-ával kell megnövelni a NEM válaszokat (5.10. kérdés).

Az általános ellenőrzési kérdőív módosítása értelmében a kiválasztott területek valamelyikénél 4 vagy annál több NEM válasz az 5.10. kérdésre is NEM választ eredményez.

Könyvvizsgálói megbízás elfogadásának feltételei 2/1

- **Függetlenség:** fennáll-e a megbízás kapcsán a könyvvizsgáló, vagy a könyvvizsgáló cég függetlenségét veszélyeztető körülmény, vagy olyan közvetett függő helyzet, amely fenyegetettség a biztosítási intézkedések alkalmazásával sem hárítható el, vagy csökkenthető elfogadható szintűre. Ilyen eset például, amennyiben a könyvvizsgáló tulajdonosa, jelentős hitelezője az általa vizsgált társaságnak, vagy közeli hozzátartozója a vezetőnek.
- **Összeférhetetlenség:** fennáll-e a könyvvizsgáló, a könyvvizsgáló cég, illetve az etikai szabályzatban megjelölt egyéb természetes személy és gazdálkodó szervezet által nyújtott szakmai szolgáltatás vagy egyéb tevékenység, amely a könyvvizsgáló, könyvvizsgáló cég objektivitását, a könyvvizsgálói tevékenység megfelelő ellátását fenyegeti és a fenyegetettség elhárítása, vagy elfogadható szintűre való csökkentése nem lehetséges. Ilyen eset például, amennyiben a könyvvizsgáló könyvelési szolgáltatást is nyújt az általa vizsgált társaságnak.

Könyvvizsgálói megbízás elfogadásának feltételei 2/2

- **Alkalmasság:** amennyiben külön jogszabály rendelkezései alapján speciális minősítés szükséges az adott megbízáshoz, és a megbízás elfogadásakor a könyvvizsgálónak, és a könyvvizsgáló cégnek is rendelkeznie kell a szükséges speciális minősítéssel.
- **Etikai előírások:** a könyvvizsgáló olyan megbízást vállalhat el, amelynek képes az ellátására, így megfelelő szakértelemmel rendelkezik, vagy hozzáférése van megfelelő szakemberekhez, emellett elegendő kapacitással rendelkezik a megbízás ellátásához.

Könyvvizsgálói bizonyítékok 2/1

- A minőség-ellenőrzés során megítélésre kerül, hogy a bemutatott könyvvizsgálati dokumentumok elegendő és megfelelő bizonyítékot tartalmaznak-e és alátámasztják-e a könyvvizsgálói jelentést és az abban rögzített véleményt.
- Amennyiben erre a kérdésre IGEN a válasz egy pontnak számít, míg NEM válasz esetén a megbízás eredményének kiszámításakor az igen és nem válaszok összes darabszámának 35%-ával, növekszik NEM válaszok száma.
- Amennyiben a minőségellenőrzésnél kiválasztott kritikus, vagy jelentős területek kérdéseinek többségénél NEM válasz születik, ez a körülmény a fenti kérdésre is NEM választ eredményez.
- A könyvvizsgálói vélemény kialakításához szükséges minden könyvvizsgálati bizonyítékot a jelentés dátumáig szükséges beszerezni, valamint az elvégzett munka áttekintésének is eddig az időpontig kell megtörténni, ezt követően a dokumentáció lezárásáig csak annak rendezésére van lehetőség.

Könyvvizsgálói bizonyítékok 2/2

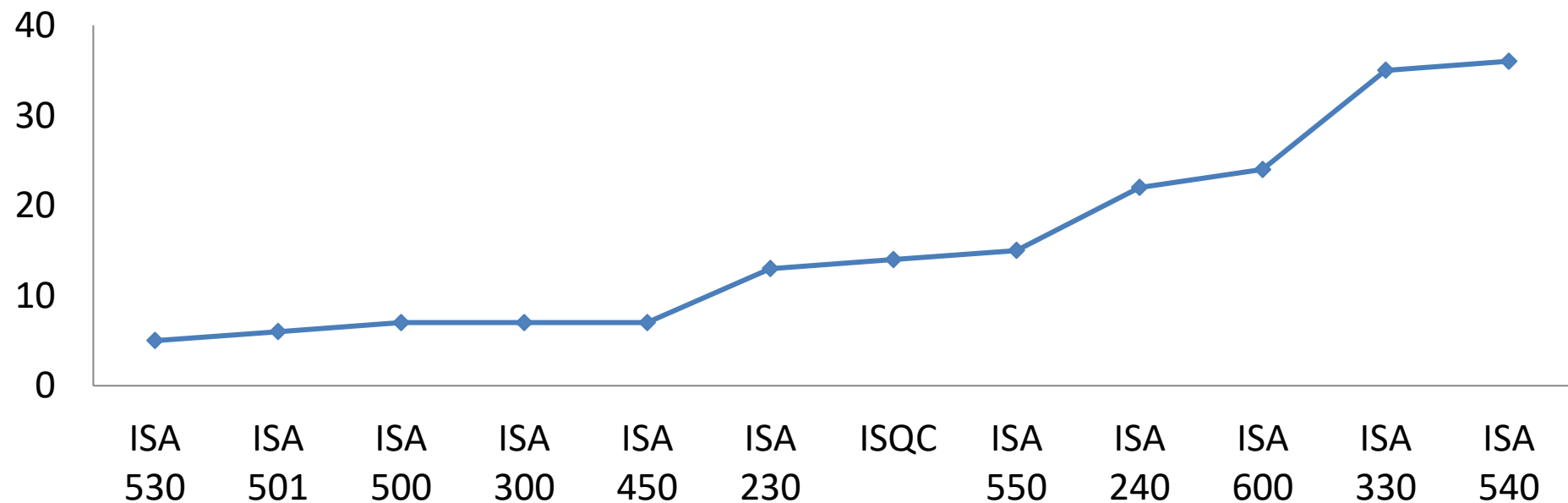
- Amennyiben az eredetileg tervezett eljárások nem vezetnek eredményre, vagy nem hatékony azokat elvégezni, akkor a könyvvizsgáló választ-e másik alternatív eljárást, amely ugyanolyan erős bizonyítékot ad.
- Ha a készletek kritikus, vagy jelentős terület, ennek ellenére a könyvvizsgáló nem vett részt az év végi fizikai leltározáson, végzett-e megfelelő alternatív eljárásokat a készletállomány és a készletérték mérlegfordulónapi értékének alátámasztására.
- Külső megerősítések (egyenlegközlők) alkalmazása esetén azok kiértékelésénél figyelemmel voltak-e a nem megbízható válaszok, illetve vissza nem érkezett válaszok esetén a végrehajtott eljárások hatékonyságára, szükség esetén a könyvvizsgáló végzett-e alternatív eljárásokat az adott egyenleg alátámasztására.

Konzekvens dokumentáció

- A kockázatbecslés -> könyvvizsgálati eljárások -> megállapítások dokumentálása legyen azonos az audit bizottsági jelentésben, vezetői levélben, dokumentációban. Értékelni kell a megállapítások hatását a könyvvizsgálói jelentésre.
- Világos kapcsolat legyen a kapcsolat a könyvvizsgálati kockázatok és a könyvvizsgálati eljárások között, a következtetések egyértelműen levezethetők legyenek a könyvvizsgálati eljárásokból.
- Ezeket konszolidált beszámoló esetén az egész csoportra vonatkoztatni kell.
- IFRS beszámoló esetén nagy a hangsúly a beszámoló minőségén.
- Akkor lehet sokaságra vonatkozó következtetést levonni, ha vagy statisztikai alapon történik a mintaválasztás, vagy megfelelő lefedettséget ér el a könyvvizsgáló.
- Azonosított hiba esetén változik a könyvvizsgálati kockázat, változtatni kell az eljárásokon is. Mintavételes eljárás esetén a hibát ki kell vetíteni a sokaságra. Értékelni kell az azonosított hibák hatását a könyvvizsgálói jelentésre.

2020. ÉVI EGYEDI MINŐSÉGELLENŐRZÉSEK - LEGGYAKRABBAN ELŐFORDULÓ "NEM" VÁLASZOK

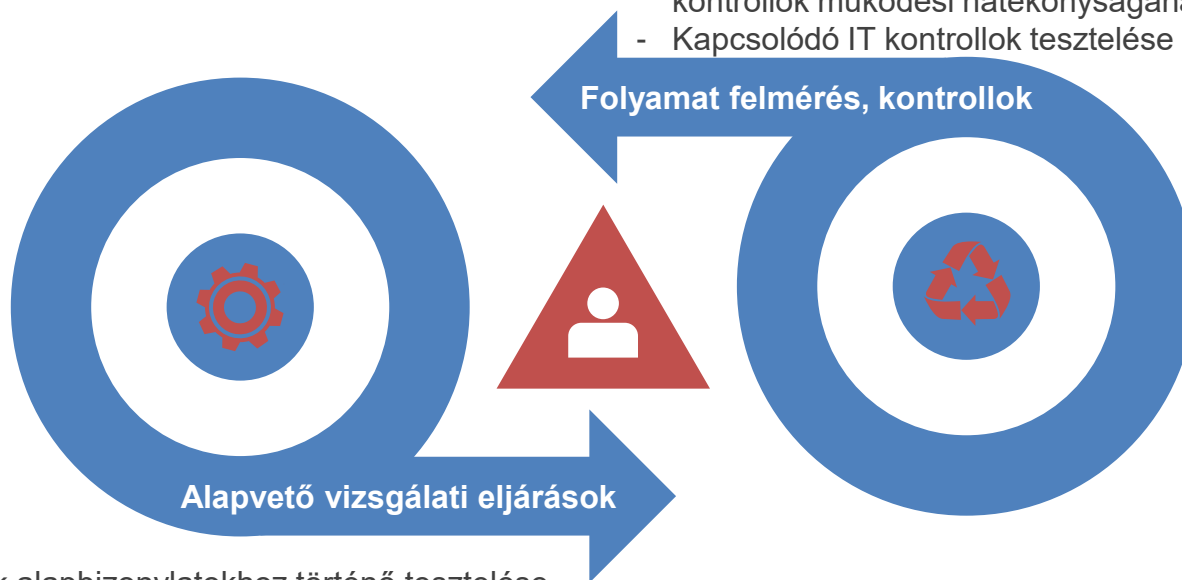
Számviteli becslések

- Input adatok pontosságának és teljességének ellenőrzése
- Kockázatbecslési eljárás
- Vezetés elfogultságára utaló jelek azonosítása (előző évi becslések visszamérése).
- Ésszerűség vizsgálat, jelentős becslések újraszámítása
- Szükség esetén külső szakértő igénybevétele
- Külső szakértő igénybevétele esetén a szakértő kompetenciájának vizsgálata, általa alkalmazott jelentős feltételezések áttekintése.

A könyvvizsgáló válasza a becsült kockázatokra –

ISA 330

- Kulcs folyamatok megismerése, kontrollok azonosítása, kontrollok működési hatékonyságának tesztelése
- Kapcsolódó IT kontrollok tesztelése

- az adatok alpbizonylatokhoz történő tesztelése fontos a tesztelt alpbizonylatok azonosítása
- analitikus (elemzési) eljárások: mutatószámok számítása, trendek elemzése

Group auditor vs. komponens auditor

Group auditor

- A konszolidált pénzügyi kimutatásokról mond véleményt
- (teljes felelősséggel)

Komponens auditor

- A group auditor felé felel, esetleg ő a komponens különálló pénzügyi kimutatásainak az auditora (akkor azért felel)

Csalás kockázata

Kockázat alapú megközelítés csalás = szándékos hiba

Cél: az akár csalásból, akár hibából eredő, a pénzügyi kimutatások és az állítások szintjén fennálló lényeges hibás állítás kockázatainak azonosítása és felmérése a gazdálkodó egység és környezete megismerésén keresztül (beleértve a belső kontrollt is).

A csalás közvetlen és közvetett hatása a beszámolóra mindig lényeges!

A gazdálkodó megismerése során rögzíteni kell a külső, belső kockázatokat (pl. a vezetés tisztességessége, kényszerítő körülmények, ágazati, szabályozási, üzleti jellemzők)

Az kockázatbecslés alapján értékelni kell a beszámoló egészére és az egyes állításaira vonatkozó kockázatot.

A kockázattal érintett területeken intenzívebb ellenőrzés szükséges.

Csalás kockázata

- Kockázatbecslési eljárás pl. csalási háromszöggel
- Vezetés kontrollok felülírásának kockázatának csökkentése pl. a becslések és manuális könyvelési tételek vizsgálata ellenőrzöttség és indokoltság szempontjából
- Bevételek vizsgálata létezés szempontjából
- Talált csalási események megfelelő kezelése: kockázat emelkedésének lekövetése, könyvvizsgálói jelentésre gyakorolt hatás figyelembe vétele

THE FRAUD TRIANGLE

A csalási háromszög

- az ösztönzést/nyomást a várt cél elérésére
- a felismert lehetőséget (belső kontrol felülírható)
- a tett igazolását (némelyek képesek megindokolni)

Pressure
Motivation or Incentive to
Commit Fraud

Rationalization
Justification of Dishonest
Actions

The Fraud Triangle by Donald R. Cressey

Egyetlen elem előfordulása önmagában nem jelent magas csalási kockázatot, azt az elemek összességében kell értékelni.

Amennyiben magas a csalás kockázata, specifikus eljárásokat kell tervezni.

A minőség-ellenőrzés komoly következmények

- Kkt. 172. § (1) A minőségellenőrzéssel összefüggésben a következő intézkedések alkalmazhatók:
  - a) kötelezés továbbképzésen való részvételre,
  - b) figyelmeztetés az előírásoknak nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére,
  - c) pénzbírság kiszabása,
  - d) a 49. § szerinti minősítés megvonásának kezdeményezése,
  - e) jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység gyakorlásától történő eltiltás.
- (2) Az (1) bekezdés c) pontja szerinti pénzbírság összege kamarai tag könyvvizsgáló esetén 100 ezer forinttól 100 millió forintig, könyvvizsgáló cég esetén 100 ezer forinttól 500 millió forintig terjedhet.
- (3) Az (1) bekezdés e) pontja szerinti eltiltás 3 évig terjedhet.

Változás a szankciókban

- A kiszabható pénzbírság összege a könyvvizsgáló (cég) **éves jövedelméhez igazodik**
- Éves jövedelem alatt a kamarai tag könyvvizsgálónak a minőségellenőrzési eljárás megindításának évét **megelőző naptári évben elért éves jövedelem** értendő.
- A bizottság a kamarai tag könyvvizsgálót a jövedelmi viszonyai (éves jövedelme) **igazolására** szólíthatja fel.
- Amennyiben a kamarai tag könyvvizsgáló ennek **nem tesz eleget, úgy** a bizottság a **KSH** által közzétett jövedelmi adatokra alapozva állapítja meg a pénzbírság mértékének megállapításakor figyelembe vett (becsült) éves jövedelmet.

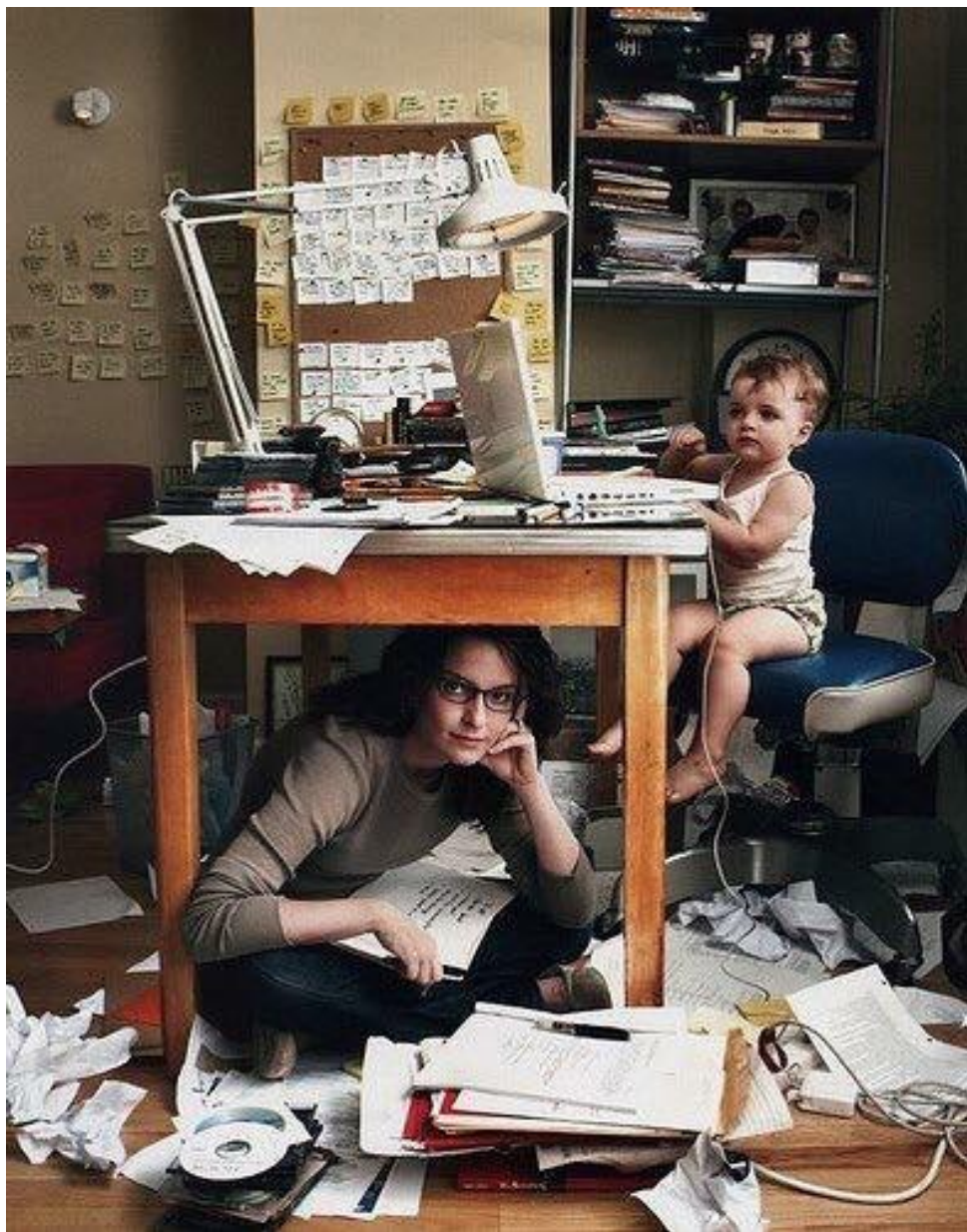

A könyvvizsgáló átfogó céljai

Kellő bizonyosságot szerezni arról, hogy a pénzügyi kimutatások egésze **mentes a lényeges hibás állításoktól**, képessé téve ezzel a könyvvizsgálót arra, hogy **véleményt** nyilvánítson arról, hogy a pénzügyi kimutatások minden lényeges szempontból a vonatkozó pénzügyi beszámolási keretelvekkel összhangban készültek-e.

A könyvvizsgáló megállapításainak megfelelő jelentést készíteni a pénzügyi kimutatásokról, valamint a megállapításokat megfelelően kommunikálni.

Könyvvizsgálat

**Bizonyíték-
gyűjtés és
dokumentálás**

Minőség-ellenőrzés – dokumentálás vizsgálata
Nemcsak az a kérdés hogy volt-e probléma hanem az
hogyan lett dokumentálva

Nem az analitikák vagy dokumentummásolatok
lefűzése, nemcsak „pipálás” – hanem a
könyvvizsgálati munkát kell ellenőrizni.
Analitikákat és másolatokat a könyvvizsgált
ügyfél is összerakhatja

all u do is tick

AUDIT

Dokumentálás, dokumentumok

Munkapapírok alapkövetelménye:

Ki készítette (név és szignó)

Mikor készítette (a könyvvizsgálói jelentés dátuma előtt kell készíteni)

Mi volt a célja a munkapapír elkészítésével, pl. a vevőkövetelések létezésének, teljességének és pontosságának vizsgálata

Milyen módszerrel dolgozott, pl. a fordulónap után megerősítő levelek kiküldése a xxx egyenlegű vevőknek

Milyen következtetésre jutott, pl. „a vevőkövetelések léteznek, teljeseek és pontosak”

Dokumentálás, dokumentumok

A dokumentálás lényege:

Rögzíteni minden tényt, ami fontos bizonyíték a vélemény alátámasztására

Annak igazolása, hogy a könyvvizsgálatot a standardok szerint végezték
ill. idegen Dokumentáció: saját munkaanyag, munkapapír

Dokumentálás, dokumentumok

A munkapapírok

Segítik a könyvvizsgálat tervezését és végrehajtását,
Rögzítik az elvégzett könyvvizsgálatból származó bizonyítékokat,
Biztosítják a bizonyítékokból, hogy a megfelelő következtetések levonhatók legyenek
Segítik a könyvvizsgálói munka felügyeletét és áttekintését,

A munkapapírokon a könyvvizsgálat egész folyamatát rögzíteni kell!

Dokumentáció = számítógép vagy papír

Papír vagy elektronikus (pdf) de aláírt dokumentumok:

1. Elfogadó nyilatkozat
2. A beszámoló teljes példánya, aláírt,
3. Aláírt könyvvizsgálói szerződés,
4. Teljességi nyilatkozat aláírt,
5. Jogi nyilatkozat ha van külön jogász, ha nincs lehet a teljességi nyilatkozat részeként is.
6. Aláírt könyvvizsgálói jelentés,
7. Egyéb eredeti szükséges dokumentumok....(könyvvizsgálói szakmai megítélés szerint)

Minőség-ellenőrzés változása

- Nagyobb hangsúly a megbízás elfogadásán: a függetlenségi, összeférhetetlenségi, alkalmassági és etikai szabályok betartásán.
- Nagyobb hangsúly a tartalmi megközelítésen: tervezés-kockázatbecslés az ügyfél sajátosságainak figyelembevételével történik-e.
- Nagyobb hangsúly a jelentős könyvvizsgálati kockázatokon, illetve hogy a könyvvizsgálati eljárások mennyire fedik le ezeket a kockázatokat.
- Nagyobb hangsúly a könyvvizsgálati bizonyítékok tartalmi értékelésén.
- Nagyobb hangsúly a speciális területeken: csalás kockázatának értékelése, kapcsolt felekkel folytatott tranzakciók értékelése, vállalkozás folytatásának elve érvényesülésére vonatkozó feltételezés értékelése, jelentős fordulónap utáni események értékelése.
- Nagyobb hangsúly a talált hibák helyes értékelésén.

Speciális területek

- Vizsgálták-e a csalás kockázatát, amennyiben jelentős a kockázat, vagy felmerült csalási esemény, akkor azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.
- Felmérték-e a kapcsolt felek körét, a velük folytatott ügyletek megfelelő elszámolását, amennyiben nem megfelelő az elszámolás, akkor azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.
- Vizsgálták-e a vállalkozás folytatásának elve érvényesülésére vonatkozó vezetés általi feltételezés helyességét, amennyiben kétség merül fel, akkor azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.
- Vizsgálták-e a fordulónap utáni eseményeket, amennyiben történt olyan esemény, amely hatással lehet a beszámolóra, azt figyelembe vették-e a kockázatbecslésnél és hajtottak-e végre speciális eljárásokat a kockázat csökkentésére.

A vállalkozás folytatása (570. témaszámú standard)

A könyvvizsgáló céljai:

- ▶ elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezni arra vonatkozóan, hogy helyénvaló-e a vezetés részéről a vállalkozás folytatásának feltételezése a pénzügyi kimutatások készítése során (a társaság a belátható jövőben is folytatni tudja üzleti tevékenységét: rendezni tudja kötelezettségeit és a szokásos üzletmenet keretében tudja realizálni eszközeit),
- ▶ a megszerzett könyvvizsgálati bizonyíték alapján megállapítani, van-e lényeges bizonytalanság olyan eseményekkel vagy feltételekkel kapcsolatban, amelyek jelentős kétséget vethetnek fel a gazdálkodó egységnek a vállalkozás folytatására való képességével kapcsolatban (pl. negatív saját tőke, nem megfelelő hozzáférés pénzügyi forrásokhoz, kulcsfontosságú pénzügyi mutatók kedvezőtlen alakulása, jelentős fizetési késedelmek, hitelek megújításával kapcsolatos problémák, kulcsfontosságú engedély elvesztése, fontos piac, munkavállalók elvesztése, hiány fontos alapanyagból, peres eljárás, törvénymódosítások),
- ▶ meghatározni mindezek hatását a könyvvizsgálói jelentésre.

A vállalkozás folytatása (570. témaszámú standard)

▶ Ha a vállalkozás folytatásának feltételezése helyénvaló, de lényeges bizonytalanság áll fenn:

A könyvvizsgálónak meg kell határoznia, hogy a pénzügyi kimutatások:

- ▶ megfelelően írják-e le az eseményeket, feltételeket és a vezetésnek ezek kezelésével kapcsolatos terveit

- ▶ egyértelműen közléteszik-e, hogy lényeges bizonytalanság áll fenn a gazdálkodó egységnek a vállalkozás folytatására való képességével kapcsolatban
  - ▶ a. Ha megfelelő a közzététel – **figyelemfelhívó bekezdés**
  - ▶ b. Ha nem megfelelő a közzététel – **korlátozott vélemény, vagy ellenvélemény**
  - ▶ c. Ha a vezetés nem készít becslést a könyvvizsgáló kérése ellenére – **hatókör korlátozás**

A vállalkozás folytatása (570. témaszámú standard)

- ▶ **Ha a vállalkozás folytatásának feltételezése nem helyénvaló:**
- ▶ Ha a pénzügyi kimutatások a vállalkozás folytatását feltételezve készültek, de ez nem helyénvaló, akkor ellenvéleményt kell kibocsátani függetlenül a közzétételtől.
- ▶ Ha a pénzügyi kimutatások nem a vállalkozás folytatását feltételezve készültek és ez helyénvaló, akkor figyelemfelhívó bekezdésben fel kell hívni a figyelmet az alternatív elvire.

A vállalkozás folytatása (570. témaszámú standard)

Ha megfelelő a közzététel – figyelemfelhívó bekezdés

Felhívjuk a figyelmet a kiegészítő melléklet X. pontjára amely szerint a Társaság saját tőkéje – Y Mft. Ez a körülmény az X. pontban ismertetett egyéb körülményekkel együtt olyan lényeges bizonytalanság fennállását jelzik, amely jelentős kétséget vethet fel a vállalkozás **folytatására vonatkozó képességével kapcsolatban. Véleményünk nincs minősítve e kérdés vonatkozásában.**

A vállalkozás folytatása (570. témaszámú standard)

Ha nem megfelelő a közzététel – korlátozott vélemény, vagy ellenvélemény

A Társaság finanszírozási megállapodásai lejárnak, azokat nem tudta újratárgyalni és nem tudott helyettesítő pénzügyi forrásokat szerezni. Ez a helyzet olyan lényeges bizonytalanság fennállását jelzik, amely jelentős kétséget vethet fel a Társaságnak a vállalkozás folytatására vonatkozó képességével kapcsolatban. A pénzügyi kimutatások nem teszik közzé megfelelően ezt a tényt. A pénzügyi kimutatások a folyamatos működés feltételezésével kerültek összeállításra és nem tartalmaznak eszközök és források olyan értelmű átértékelését, amely ezen feltétel megváltoztatása esetén válna szükségessé.

Véleményünk szerint a **korlátozott vélemény alapja bekezdésben leírt információk kihagyását kivéve** a pénzügyi kimutatások megbízható és valós képet adnak ...

A vállalkozás folytatása (570. témaszámú standard)

Ha nem megfelelő a közzététel – korlátozott vélemény, vagy ellenvélemény

Társaság finanszírozási megállapodásai lejártak, a hátralévő összegek esedékessé váltak. A Társaság nem tudta a megállapodásokat újratárgyalni és nem tudott helyettesítő pénzügyi forrásokat szerezni, csőd bejelentését mérlegeli. Ezek az események olyan lényeges bizonytalanságot jeleznek, amely jelentős kétséget vethet fel a Társaságnak a vállalkozás folytatására vonatkozó képességével kapcsolatban. A pénzügyi kimutatások nem teszik közzé megfelelően ezt a tényt. A pénzügyi kimutatások a folyamatos működés feltételezésével kerültek összeállításra és nem tartalmaznak eszközök és források olyan értelmű átértékelését, amely ezen feltétel megváltoztatása esetén válna szükségessé.

Véleményünk szerint **az ellenvélemény alapja bekezdésben leírt információk kihagyása miatt a pénzügyi kimutatások nem adnak megbízható és valós képet ...**

Könyvvizsgálat tervezése

Lényegesség és számszerűség

- Megállapítása tervezéskor küszöbérték vagy határérték formájában történik, de a véleményt befolyásoló lényeges hiba lehet számszerűsített, ill. nem számszerűsített
- A lényegesség nem objektív kategória (különösen nem a minőségileg hibás állítások vonatkozásában), a hibás állítások feltárásakor a könyvvizsgálónak mindig az adott helyzetben kell mérlegelnie a lényegességet
- Annak eldöntése, hogy mi tekinthető lényegesnek szakmai megítélés függvénye

Könyvvizsgálói kockázatok

- A kockázatbecslés kiterjed-e az ügyfél gazdasági környezetéből, jogszabályi környezetéből, üzletmenetéből, adminisztrációs folyamataiból, ellenőrzési környezetéből, tulajdonosok, vezetés hozzáállásából, pénzügyi helyzetéből fakadó könyvvizsgálói kockázatokra.
- Felmérte-e a könyvvizsgáló a szokásos üzletmeneten kívüli, nem rutin, összetett, jelentős számviteli becsléseket tartalmazó ügyletekben rejlő könyvvizsgálói kockázatokat.
- Jelentős kockázatúnak ítélte-e a könyvvizsgáló a bevételek megjelenítését, a bevételekhez kapcsolódó feltételezett csalási kockázatra tekintettel. Ha a bevételek megjelenítését nem azonosították csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázataként, azt ésszerű indoklással alátámasztották-e.
- Jelentős kockázatnak minősítette-e a könyvvizsgáló a kontrollok vezetés általi felülírásából származó lényeges hibás állítás kockázatát és válaszként elvégezte-e az alkalmazott számviteli becslések megítélését és ellenőrizte-e a főkönyvben rögzített naplótételeket és egyéb helyesbítéseket (manuális könyvelési tételeket).

Könyvvizsgálati eljárások

A munkaprogram

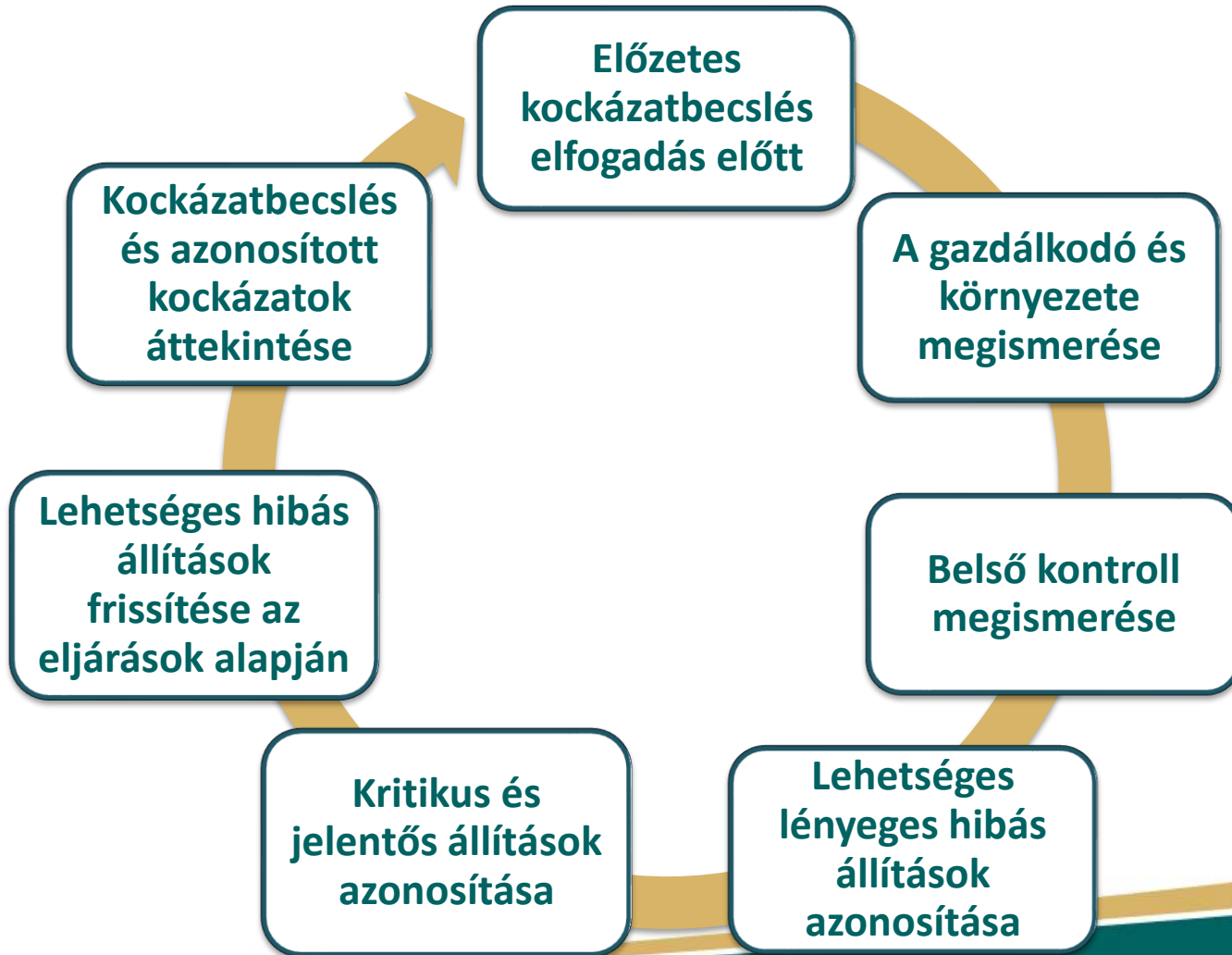
Tartalma a vizsgált cég tevékenységétől és a kockázatbecslés eredményétől függ.

Célja a könyvvizsgálat során elvégzendő feladatok összegzése azért, hogy a jelentés kiadásához elegendő bizonyítékot szerezzünk, azaz a munkaprogram alapján minden **könyvvizsgálói állítást** lefedjünk.

Hogyan? definiáljuk benne az elvégzendő

- **rendszervizsgálatokat (kontrollok tesztelése),**
- **analitikus (elemző) eljárásokat (számlakapcsolatok tesztelése),**
- **elhagyhatatlan (alapvető) eljárásokat.**

Könyvvizsgálat tervezésének főbb elemei

Kontroll vizsgálat

A gazdálkodó belső kontrolljainak megismerése

A **hatékony kontrollkörnyezet** biztosítja a könyvvizsgáló számára, hogy jobban megbízzon a belső kontrollban és a gazdálkodó egységen belül előállított könyvvizsgálati bizonyítékokban, ami lehetővé teszi, hogy bizonyos eljárásokat év közben és ne az időszak végén hajtson végre.

A kontrollok értékelése során figyelembe kell venni:

- A kontrollok relevanciát.
- A kontrollok kiépítését, bevezetését, működési hatékonyságát.
- A vállalkozás működését, szervezeti struktúrát, tevékenységének diverzitását, összetettségét és az ezekben rejlő kockázatokat.
- Közvetlen működési környezetet és a kapcsolódó kockázatokat.
- Az adminisztrációs rendszer kiépítettségét, összetettségét és a kapcsolódó kockázatokat.

Kontroll vizsgálat folyamata

Könyvvizsgálati szempontból releváns folyamat, ami lényeges könyvvizsgálati célokhoz kapcsolódik pl.: értékesítés folyamata – vevő, árbevétel létezése, teljessége, pontossága; árubeszerzés folyamata – árukészlet, ELÁBÉ létezése, teljessége, pontossága; leltározás folyamata – készletek létezése.

Könyvvizsgálati szempontból releváns kontroll, ami biztosítja a releváns folyamat hatékony működését vagy a hibából, vagy csalásból eredő lényeges hibás állítások megelőzésével, vagy azok felderítésével és kijavításával.

A kontroll vizsgálat célja pozitív bizonyosságot szerezni a kontroll működési hatékonyságára, amennyiben releváns kontroll hatékonyan működik, akkor csökkenti az adott állításokra vonatkozó lényeges hibás állítás kockázatát, amely indokolja az alapvető eljárások mélységének csökkentését.

Releváns egy kontroll, amennyiben könyvvizsgálati kockázatot csökkent.

Releváns kontrollt érdemes vizsgálni és akkor ha a kontroll vizsgálat eredménye hasznosítható.

A gazdálkodó belső folyamatainak és folyamatba épített kontrolljainak megismerése

Ha releváns a kontroll

Bevezetés és kiépítés ellenőrzése

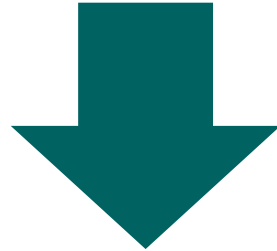
Működési hatékonyság ellenőrzése

A gazdálkodó belső kontrolljainak megismerése

Ha releváns a kontroll

Bevezetés és kiépítés ellenőrzése
Működési hatékonyság ellenőrzése

Gyakorlati példák:

- Személyes interjúkészítés az ügyfél alkalmazottjaival.
- Folyamatok áttekintése, folyamatba épített kontrollpontok azonosítása.
- Adott kontrollok gyakorlati alkalmazásának vizsgálata.
- Lekövetni a kontrollok működésének hatékonyságát.
- Dokumentumok, riportok pontosságának és teljességének elemzése.

Kontroll vizsgálat dokumentálása

A dokumentációban az alábbiakra kell kitérni:

1. A folyamat input adatai, azok teljességének és pontosságának más kontroll általi vagy könyvvizsgáló más eljárásokkal történő ellenőrzöttsége.
2. A folyamat leírása és kontroll pontok azonosítása, valamint hogy ezek milyen könyvvizsgálati kockázatokat csökkentenek.
3. A kontrollok bevezetése, kiépítettsége, hatékonysága tesztelésének eredménye.
4. Azonosított eltérések és ezek hatása a könyvvizsgálati eljárásokra pl. helyettesítő kontrollok azonosítása és tesztelése, vagy a kontroll alapú megközelítés feladása. (Ne felejtsük el, hogy a lényeges kontroll hiányosságokat kommunikálni kell a vezetéssel, irányítással megbízott személyekkel).
5. Amennyiben a kontroll vizsgálat évközi adatokon történt, a hátralévő időszak vizsgálatának módja pl. utólagos mintaválasztás a még nem vizsgált időszakból.

Kontroll vizsgálat példa – leltár ellenőrzése

Akkor ha a készletek létezésének ellenőrzése lényeges könyvvizsgálati cél, mert magas a hibás állítás kockázata vagy hiba miatt pl. azért mert magas a készletek értéke, vagy azért mert magas a csalás kockázata pl. azért mert a készletek természete miatt magas a lopás kockázata.

Kontroll alapú megközelítést akkor alkalmaz a könyvvizsgáló, ha a cég által végrehajtott leltározás folyamatát és az abba beépített kontrollokat ellenőrzi.

A szabály(zat) amiben a bevezetett kontrollokat értékelheti a leltározási szabályzat, vagy leltározási utasítás akár le van írva, akár csak szóban ismertetik.

A kiépítettség ellenőrzése keretében meg kell figyelni, hogy a leltározást végzők a szabály(zat)nak megfelelően végzik-e a leltározás folyamatát, megfelelően alkalmazzák-e a beépített kontrollokat.

Amennyiben a könyvvizsgáló megfelelőnek tartja a szabály(zat) és annak gyakorlati megvalósulását is, akkor próbaszámlálással minta alapon visszaellenőrzi a már megszámlolt tételeket és amennyiben nem talál eltérést, következtetést vonhat le a készletek létezéséről.

Könyvvizsgálói bizonyítékok

Alapvető eljárások tervezése

Hibás állítások kockázatának csökkentésére tervezzünk alapvető eljárásokat.

A lényeges hibás állítás kockázatának növekedésével párhuzamosan (pl. ha a kontrollpontok nem működnek hatékonyan, vagy nem jön ki az analitikus eljárás) nő az elegendő és megfelelő bizonyítékok szükségessége alapvető eljárásokból.

Meggyőzőbb bizonyítékokat lehet megszerezni a az elvégzendő tesztek jellegének, időzítésének vagy terjedelmének megváltoztatásával (pl. 3. féltől származó megerősítésekkel, kiszámíthatatlanság beépítésével).

Könyvvizsgálati eljárások

Szakmai szkepticizmus a könyvvizsgálatban

A könyvvizsgáló célja: véleményt formálni arról, hogy a pénzügyi kimutatásokat a vonatkozó beszámolási keretelveknek megfelelően készítették el, hű és valós képet tükrözik -> kellő bizonyosság (elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékok) szerzése arról, hogy a pénzügyi kimutatások nem tartalmaznak akár csalásból, akár hibából eredő lényeges hibás állításokat

Átfogó válasz: szakmai szkepticizmus, megfelelő alátámasztásig további vizsgálatok végrehajtása

Specifikus válasz: lényeges hibás állítások kockázatának felmérése, ezeknek megfelelő eljárások végrehajtása, elegendő és megfelelő bizonyíték szerzése, az eredményeknek megfelelő következtetések levonása, megfelelő válaszok az azonosított hibákra.

Alapvető vizsgálati eljárások

- Alapvető vizsgálati eljárásokat kell tervezni és végrehajtani minden lényeges ügyletcsoporthoz, számlaegyenleg és közzététel tekintetében.
- Szükséges átgondolni hogy mely könyvvizsgálati állításokhoz tartozik könyvvizsgálati kockázat és ezekhez az állításokhoz szükséges audit eljárásokat tervezni.
- Az alapvető vizsgálati eljárások terjedelmének meghatározásakor figyelembe kell venni a könyvvizsgálati kockázatot, valamint hogy rendelkezésre áll-e hatékony rendszervizsgálat vagy analitikus eljárás az adott állítások alátámasztására.
- Év közben végrehajtott eljárások nem adnak elegendő és megfelelő bizonyítékot csak akkor ha kiegészülnek a teljes időszakra vonatkozó eljárásokkal.

A könyvvizsgálati állítások

Mérleg	Eredménykimutatás
<p>Létezés – az eszközök, kötelezettségek és tőkeelemek léteznek</p> <p>Jogok és kötelmek – eszközök és kötelezettségek a társaságé</p> <p>Teljesség – minden eszközt, kötelezettséget és tőkeelemet, amelyet rögzíteni kellett volna, rögzítettek</p> <p>Értékelés és felosztás – az eszközök, kötelezettségek és tőkeelemek megfelelő összegben szerepelnek, és bármely módosítást megfelelően rögzítettek</p>	<p>Előfordulás – a lekönyvelt ügyletek és események valóban felmerültek és a társasággal kapcsolatosak.</p> <p>Teljesség – minden ügyletet és eseményt rögzítettek.</p> <p>Pontosság – a vonatkozó összegeket és egyéb adatokat megfelelően rögzítették</p> <p>Elhatárolás – a helyes számviteli időszakban rögzítették.</p> <p>Besorolás – megfelelő számlán rögzítették</p>

A könyvvizsgálati állítások

Bemutató és közzététel

Előfordulás, valamint jogok és kötelezések – a közzétett ügyek felmerültek és a társasággal kapcsolatosak.

Teljesség – minden közzétételt, amelyet szerepeltetni kellett volna, szerepeltettek.

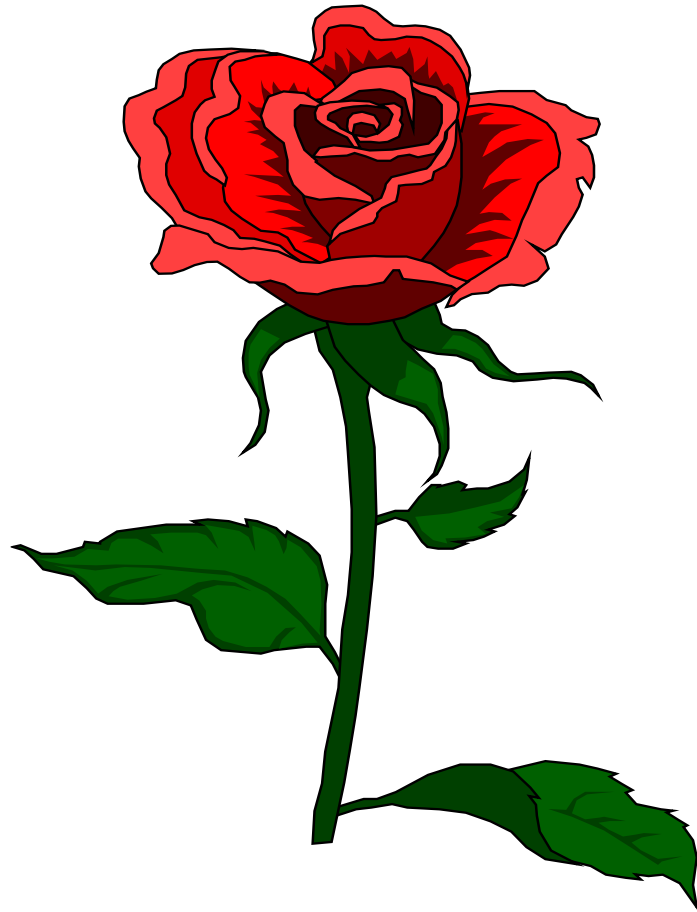
Besorolás és érthetőség – a pénzügyi információkat megfelelően mutatják be, a közzétételek érthetőek

Pontosság és értékelés – az információkat valósan, a megfelelő összegekben teszik közzé.

Talált hibák értékelése

- Szükséges megérteni a hibákat, azok okát, valamint hatásukat az éves beszámolóra és ennek megfelelő könyvvizsgálati választ kell adni, ami újabb eljárások tervezését és végrehajtását jelenti.
- A talált hibák növelik a könyvvizsgálati kockázatot, ezért alapvetően az eljárások bővítését jelentik.
- Szükséges mérlegelni, hogy nem tisztázott eltérések, vagy talált hibák esetén azok összegét szükség van-e kivetíteni a vizsgált sokaságra. Amennyiben sor került a vizsgált egyenlegben rejlő becsült hiba kivetítéssel történő meghatározására, és a becsült hiba lényeges, mérlegelték-e ennek hatását a könyvvizsgálói véleményre.
- Amennyiben az azonosított kockázatokat nem lehet könyvvizsgálói eszközökkel alacsony szintre csökkenteni, vagy az azonosított hibák összege egyedileg, vagy összevontan jelentős, akkor az megfelelően megjelenik-e a könyvvizsgálói jelentésben.
- Amennyiben az azonosított hibák szándékos hibát (ez a csalás) tartalmaznak, akkor az megfelelően megjelenik-e a könyvvizsgálói jelentésben.

Köszönöm szépen a figyelmet!